

PATVIRTINTA

Akcinės bendrovės Klaipėdos valstybinio jūrų
uosto direkcijos stebėtojų tarybos
2024 m. rugsėjo 19 d. sprendimu
(2024-09-25 posėdžio protokolo Nr. STP-13)

AKCINĖS BENDROVĖS KLAIPĖDOS VALSTYBINIO JŪRŲ UOSTO DIREKCIJOS INVESTAVIMO Į UOSTO INFRASTRUKTŪRĄ POLITIKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Klaipėdos valstybinio jūrų uosto infrastruktūra – transporto infrastruktūros dalis, kurią sudaro molai, bangolaužiai, laivybos kanalas, krantinės, krantosaugos statiniai, navigacijos įrenginiai ir keliai, esantys uosto teritorijoje, kaip tai apibrėžta LR Klaipėdos valstybinio jūrų uosto įstatymo 2 str. 3 dalyje (toliau – uosto infrastruktūra). Ši infrastruktūra Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme yra pripažįstama kaip nacionaliniam saugumui užtikrinti strateginę reikšmę turinti infrastruktūra. Uosto infrastruktūra ir privažiuojamieji geležinkelio keliai, esantys uosto teritorijoje, nuosavybės teise gali priklausyti tik Lietuvos Respublikai arba akcinei bendrovei Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijai (LR Klaipėdos valstybinio jūrų uosto įstatymo 5 str. 2 d.).
2. Akcinės bendrovės Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos (toliau – Uosto direkcijos) investavimo į uosto infrastruktūrą politika nustato principus, atsakingus asmenis ir pagrindinius vertinimo ir atrankos kriterijus sprendimų dėl investicijų į uosto infrastruktūrą priėmimo procese.
3. Politikos tikslas – užtikrinti, kad sprendimai dėl investavimo į uosto infrastruktūrą būtų priimami skaidriai, pagrįstai, vadovaujantis vienodais kriterijais, atitiktų Uosto direkcijos strategijos tikslus ir savininko lūkesčius, generuotų didžiausią finansinę grąžą ir (ar) kurtų socialinę–ekonominę naudą ir tokiu būdu prisidėtų prie ilgalaikio tvaraus uosto konkurencingumo kūrimo.
4. Bendrieji sprendimų dėl investavimo į uosto infrastruktūrą priėmimo principai:
 - 4.1. **Strategijos įgyvendinimas.** Kiekviena investicija turi prisidėti prie strateginių tikslų ir akcininko lūkesčių įgyvendinimo.
 - 4.2. **Vertės kūrimas ir apsauga.** Analizuojant investicijas svarstomi scenarijai, lyginamos poreikio patenkinimo alternatyvos su scenarijumi „nedaryti nieko“ arba sprendiniais, siekiant infrastruktūrą išsaugoti, t. y. siekiama nustatyti investicijos poveikio dydį ir kuriamą naudą.
 - 4.3. **Holistinis vertinimas.** Priimant sprendimus dėl investicijų, atsižvelgiama į jų galimą poveikį kitoms Uosto direkcijos, o taip pat susijusių šalių veikloms, jei yra galimybė, įvertinamas konsoliduotas poveikis.
 - 4.4. **Skaidrumas.** Investicinių projektų, dėl kurių į Uosto direkciją kreipiasi žemės nuomininkai, vertinimo principai ir atrankos kriterijai skelbiami Uosto direkcijos interneto svetainėje. Apie bendro naudojimo uosto infrastruktūros projektus bei kitus svarbius investicinius projektus, jei informacija neturi komercinės paslapties turinio, apie jų naudą ir įgyvendinimo eigą skelbiama įmonės interneto svetainėje.
 - 4.5. **Nediskriminavimas.** Vertinant investicinius projektus ir priimant sprendimus dėl investicijų pagal uosto žemės nuomininkų prašymus taikomi vienodi vertinimo principai ir kriterijai.

4.6. **Nešališkumas.** Priimant sprendimus dėl investicijų, procedūras vykdančias asmenys vengia bet kokio interesų konflikto ir, jei gali kilti interesų konfliktas, nusišalina nuo tokių sprendimų priėmimo ar analizės procedūrų vykdymo.

4.7. **Nacionalinio saugumo užtikrinimas.** Priimant sprendimus dėl investicijų vadovaujama Lietuvos Respublikos teisės aktais dėl nacionaliniam saugumui užtikrinti strateginę reikšmę turinčios infrastruktūros valdymo, Uosto direkcijos sankcijų įgyvendinimo ir kontrolės politikos nuostatomis, įvertinant priemones ir būdus įgyvendinti LR Vyriausybės nustatytą specialųjį įpareigojimą – sudaryti galimybę naudotis uosto infrastruktūra karinėms jūrų pajėgoms.

4.8. **Darnumo principų įgyvendinimas.** Investiciniai sprendimai turi prisidėti arba neturėti neigiamo poveikio Uosto direkcijos tikslų darnumo srityje įgyvendinimui, jei toks poveikis identifikuojamas, iš anksto arba projektavimo metu numatoma priemonių visuma, kuri poveikį sumažintų arba eliminuotų.

4.9. **Reagavimas į pokyčius.** Investicinių projektų finansinis arba socialinis–ekonominis poveikis vertinamas pakartotinai, atsiradus veiksniams, kurie lemia ar gali lemti investicinio projekto rezultatų pasikeitimą.

5. Politikai įgyvendinti veikia akcinės bendrovės Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos vykdomų ir planuojamų vykdyti uosto infrastruktūros projektų vertinimo, atrankos ir įgyvendinimo stebėsenos komisija (toliau – Uosto infrastruktūros projektų atrankos komisija), kuri vadovaujasi darbo reglamentu, tvirtinamu bendrovės generalinio direktoriaus įsakymu. Reglamentas numato investicinių projektų vertinimo ir atrankos kriterijus ir investicijų iniciatyvų nagrinėjimo tvarką.

II. INVESTICIJŲ INICIATYVOS IR JŲ ANALIZĖ

6. Uosto infrastruktūros investicijų iniciatyvos gali kilti iš:

6.1. Uosto direkcijos kolegialių organų, vadovaujančių darbuotojų, atsakingų padalinių už infrastruktūros priežiūrą ar įmonės plėtrą siekiant įgyvendinti strategiją, patenkinti kitus verslo poreikius;

6.2. suinteresuotų šalių, pvz., uosto žemės nuomininkų, uosto naudotojų, valstybės institucijų ar kitų su uosto veikla suinteresuotų šalių. Uosto žemės nuomininkai, siekdami, kad būtų pagerinta ar sukurta uosto infrastruktūra, kuria jie naudojasi pagal uosto žemės nuomos sutartį, teikia nustatytos formos paraišką (skelbiamą įmonės interneto svetainėje), kurios forma ir turinys patvirtintas Uosto infrastruktūros projektų atrankos komisijos darbo reglamente.

7. Iniciatyva įgyvendinti investiciją, jos poreikio pagrindimas, finansiniai ar ekonominiai rodikliai, kita turima informacija nagrinėjama Uosto infrastruktūros projektų atrankos komisijoje.

8. Investicijų iniciatyvų vertinimo rodiklių pasirinkimas priklauso nuo infrastruktūros panaudojimo pobūdžio užbaigus investiciją. Vertinamų rodiklių matrica pagal veiklos rūšį pateikiama lentelėje. Esant poreikiui ar galimybei uosto infrastruktūrą panaudoti kelioms alternatyvioms veikloms, vertinami abiejų alternatyvių veiklų rodikliai.

Infrastruktūros naudojimo pobūdis Rodiklis	Krovos veikla	Jūrinė inžinerinė pramonė	Kita uosto komercinė veikla	Nauja uosto infrastruktūra	Specialusis valstybės įpareigojimas	Bendro naudojimo infrastruktūra
Finansiniai rodikliai¹	IRR ROA (viso nuomininko turto)	ROE	ROE ROA	IRR ROA ROE	ROE	
Socialiniai-ekonominiai rodikliai²						ENIS EIRR
Kiti rodikliai³	Sutartiniai įsipareigojimai: minimalus krovos dydis ir (arba) papildomas žemės nuomos mokestis	Sutartiniai įsipareigojimai: papildomas žemės nuomos mokestis	Sutartiniai įsipareigojimai: papildomas žemės nuomos mokestis	Sutartiniai įsipareigojimai: papildomas žemės nuomos mokestis arba minimali veiklos apimtis	Teisės aktai ir savininko įpareigojimai / pavedimai	Būtinybė užtikrinti uosto saugumą ir uosto veiklos tęstinumą, padidinti transporto efektyvumą, aplinkos apsaugą
Nėra teisinių ir techninių kliūčių projektą įgyvendinti						

9. Finansinių rodiklių minimalios reikšmės (kriterijai) nustatomos Uosto infrastruktūros projektų atrankos komisijos darbo reglamente. Nustatant siektinas rodiklių reikšmes atsižvelgiama į teisės aktais įtvirtintus finansinius lūkesčius Uosto direkcijai, pvz., LR Vyriausybės nutarimai dėl siektinų pagrindinių finansinių veiklos rodiklių patvirtinimo, LR Vyriausybės nutarimai dėl valstybės valdomų įmonių specialiųjų įpareigojimų nustatymo, LR susisiekimo ministro įsakymai dėl valstybės siekiamų

¹ Rodiklių ir santrumpų paaiškinimas:

IRR – investicijos vidinė grąžos norma, tai diskonto norma, kuriai esant projekto grynoji dabartinė vertė yra lygi 0. Apskaičiuojama vertinant grynuosius projekto srautus (projekto pajamas, sąnaudas, investicijas) investicijų įgyvendinimo ir 10 metų po investicijų užbaigimo. Siekiant įvertinti investicijų grąžą, lyginami du scenarijai: „Įgyvendinti projektą“ ir „Neįgyvendinti“, pinigų srautams panaudojant šių scenarijų pinigų srautų skirtumą, t. y. vertinant projekto poveikį.

ROA – turto grąža, kuri parodo, kiek Uosto direkcijos turtas generuoja grynojo pelno per metus procentais nuo likutinės turto vertės;

ROE – kapitalo grąža, kuri parodo, kiek Uosto direkcijos veiklai naudojamas kapitalas generuoja grynojo pelno per metus procentais nuo kapitalo dydžio.

² ENIS – ekonominis naudos ir išlaidų santykis, tai ekonominės analizės rodiklis, atskleidžiantis, kiek kartų projekto sukuriama ekonominė nauda viršija jam įgyvendinti reikalingas ekonomines išlaidas. Rodiklis skaičiuojamas, kai teikiama paraiška ES finansavimui gauti, arba Uosto infrastruktūros projektų atrankos komisijos sprendimu.

EIRR – ekonominė vidinė grąžos norma, tai diskonto norma, kurią pritaikius ekonominė grynoji dabartinė vertė lygi nuliui. Rodiklis skaičiuojamas, kai teikiama paraiška ES finansavimui gauti, arba Uosto infrastruktūros projektų atrankos komisijos sprendimu.

³ Minimalus krovos įsipareigojimas – atitinkamos krovinio rūšies krovos dydis tonomis, kuris reikalingas pasiekti žemės nuomininkui žemės nuomos sutartimi perduoto naudotis Uosto direkcijos nustatyto dydžio turto grąžą.

Papildomas žemės nuomos mokestis – Klaipėdos valstybinio jūrų uosto žemės nuomos mokesčio apskaičiavimo tvarkos apraše numatytas Z dydis, kuris apskaičiuojamas ir taikomas šalių susitarimu tuomet, kai to pageidauja uosto žemės nuomininkas, siekdamas, kad akcinė bendrovė Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija investuotų į uosto infrastruktūrą, kuri negeneruoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės Uosto direkcijai nustatytos siektinos kapitalo grąžos. Ši mokesčio dalis yra nustatoma tokia, kad būtų pasiekti Lietuvos Respublikos Vyriausybės Uosto direkcijai nustatyti kapitalo grąžos rodikliai.

tikslių ir keliamų lūkesčių nustatymo.

III. SPRENDIMŲ INVESTUOTI PRIĖMIMAS

10. Sprendimą, ar investicinis projektas atitinka investicijų finansavimo kriterijus ir yra naudingas Uosto direkcijai įgyvendinti, priima Uosto infrastruktūros projektų atrankos komisija, atsižvelgdama į surinktų duomenų visumą ir apskaičiuotų rodiklių reikšmes.

11. Nauji investiciniai projektai, kuriuos Uosto infrastruktūros projektų atrankos komisija įvertino kaip rekomenduojamus įgyvendinti, įtraukiami į Uosto direkcijos investicijų plano projektą, kuris yra strateginio veiklos plano dalis, ir teikiamas svarstyti akcinės bendrovės Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos valdybai. Valdyba, atsižvelgdama į Uosto direkcijos investicines galimybes ir projektų finansinius ar ekonominius rezultatus, reikšmingumą įgyvendinant Uosto direkcijos strategiją, priima sprendimą, kurie Uosto infrastruktūros projektų atrankos komisijos rekomenduoti įgyvendinti projektai ir kokiais terminais bus įtraukti į investicijų planą. Investicijų planas atnaujinamas kasmet.

12. Investiciniai projektai gali būti įtraukti į investicijų planą numatant tam tikras įgyvendinimo sąlygas, pvz.:

12.1. projektas įgyvendinamas, jei uosto infrastruktūrai plėtoti bus gautos dotacijų lėšos (ES fondų ar valstybės biudžeto);

12.2. tais atvejais, kai investicinis projektas įgyvendinamas pagal uosto žemės nuomininkų paraiškas, investicinio projekto įgyvendinimo pradžia susieta su susitarimu su nuomininku sudarymu, kuris leistų užtikrinti minimalią investicijos grąžą (krovos apyvartos įsipareigojimo nustatymu / pakeitimu, papildomo žemės nuomos mokesčio nustatymu).

13. Strateginį veiklos planą, kuriame integruotas investicijų planas, svarsto ir tvirtina Stebėtojų taryba.

14. Antrinė investicinio projekto analizė ir sprendimas įgyvendinti projektą priimamas dėl investicinių projektų, kurių rangos darbų vertė didesnė nei 3 mln. eurų, valdybai tvirtinant pirkimo dokumentus ir Stebėtojų tarybai pritariant valdybos sprendimams.

IV. INVESTICIJŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA

15. Kiekvieno patvirtinto investicinio projekto lėšų, numatytų investicijų plane, panaudojimo kontrolę vykdo Ekonomikos ir strateginio planavimo skyrius. Esant biudžeto pokyčiams bet kurioje projekto stadijoje informuojamas generalinis direktorius ar kiti valdymo organai, kai tai numatyta bendrovės įstatuose.

16. Pradėjus įgyvendinti projektą esant reikšmingiems apimtims, laiko grafiko ar biudžeto, rinkos pokyčiams, atliekamas investicinio projekto finansinis ar ekonominis įvertinimas, ir dėl investicinio projekto tolesnio įgyvendinimo sprendžia Uosto infrastruktūros projektų atrankos komisija, valdyba bei Stebėtojų taryba individualiai arba rengiant naujo laikotarpio investicijų planą.

17. Kai sprendimas įgyvendinti investiciją yra susijęs su uosto žemės nuomininko įsipareigojimų dydžiu ar susitarimu dėl didesnio žemės nuomos dydžio nustatymu, investicijos pradedamos įgyvendinti, kai toks susitarimas pasirašomas.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Politika tvirtinama, keičiama ar naikinama Uosto direkcijos stebėtojų tarybos sprendimu.

19. Už politikos parengimą, peržiūrą ir teikimą Stebėtojų tarybai svarstyti ir tvirtinti atsakingas ekonomikos ir finansų direktorius-vyriausiasis finansininkas.
20. Politika peržiūrima ne rečiau kaip kas vieni metai arba pasikeitus Lietuvos Respublikos teisės aktams, reglamentuojantiems finansinius tikslus ir lūkesčius Uosto direkcijai, arba priėmus esminius Uosto direkcijos strategijos pakeitimus, susijusius su uosto infrastruktūros valdymu.